

УДК 378.147

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ-ГЕРМАНІСТІВ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПИСЬМОВОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Кожедуб Л. Г.

lilanom@meta.ua

Інститут філології

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Дата надходження 29.09.2019. Рекомендовано до друку 29.10.2019.

Анотація. Статтю присвячено проблемі навчання майбутніх філологів-германістів письмового перекладу. Проаналізовано наявні наукові дослідження з проблем формування перекладацької компетентності, з'ясовано кваліфікаційні вимоги щодо компетентності перекладача у галузі письмового перекладу та розглянуто структуру перекладацької компетентності майбутніх філологів. Визначено особливості та послідовність етапів формування у майбутніх філологів-германістів компетентності в письмовому перекладі. Проаналізовано основні підручники та навчальні посібники з перекладознавчих дисциплін щодо вирішення завдань формування у майбутніх філологів перекладацької компетентності у письмовому перекладі.

Ключові слова: перекладацька компетентність, письмовий переклад, навчання майбутніх філологів, етапи формування компетентності, послідовність формування навичок і розвитку вмінь.

Кожедуб Л. Г. Институт филологии Киевского национального университета имени Тараса Шевченко
Этапы формирования у будущих филологов-германистов компетентности в письменном переводе

Аннотац. Стаття посвящена проблеме обучения будущих филологов-германистов письменному переводу. Проанализированы существующие научные исследования по проблемам формирования переводческой компетентности, выяснены квалификационные требования к компетентности переводчика в области письменного перевода и рассмотрена структура переводческой компетентности будущих филологов. Определены особенности и последовательность этапов формирования у будущих филологов-германистов компетентности в письменном переводе. Проанализированы основные учебники и учебные пособия по переводоведению с точки зрения решения задач формирования у будущих филологов переводческой компетентности в письменном переводе.

Ключевые слова: переводческая компетентность, письменный перевод, обучение будущих филологов, этапы формирования компетентности, последовательность формирования навыков и развития умений.

Kozhedub L. Institute of Philology of the National Taras Shevchenko University of Kyiv

The formation stages of the writing translation competence of prospective Germanic philologists.

Abstract. Introduction. Learning to translate is a prerequisite for improving the quality of professional training of prospective professionals. The teaching methodology of translation for students is not that well developed. It may lead to contradictions between society demands to the quality of translation and the actual level of preparedness of prospective German philologists to accomplish the tasks. In particular, there is no one-size-fits-all approach to defining the stages of translation training that provides consistency in the formation of translation skills and abilities in this type of translation. **Purpose.** Determination of the modern formation stages of the writing translation competence of students-philologists as prospective specialists. **Methods.** The following methods were used to conduct the research: study and analysis of scientific publications, comparative analysis. **Results.** The results of the study show that the formation of translation competence is a multidimensional and complex process, which is determined by the complexity of the structure of translation competence and the peculiarities of the professional activity of the translator. The stages of writing translation learning are consistent with the stages of translation process and the writing translation tasks. The acquisition of specific theoretical knowledge in the field of translation studies, which involves an appropriate stage of theoretical preparation is a necessary component of the training of prospective writing translation specialists. **Conclusion.** The formation of competence in written translation for the prospective German philologists' is carried out in a phased manner and include: a stage of theoretical preparation (acquisition by students of theoretical knowledge in the field of translation

studies); formation and development of skills, habits and abilities of the source text analysis; formation and development of the text translation skills; formation and development of translation text editing skills. The main task of the teacher is to provide a comprehensive approach to the formation of translation skills and consistency of the formation of translation competence.

Key words: translation competence, written translation, training of future philologists, stages of competence formation, sequence of formation of skills and abilities.

Постановка проблеми. Сучасні процеси глобалізації, розширення міжнародних зв'язків і реформування системи вищої освіти України в контексті європейського освітнього простору зумовлюють необхідність удосконалення підходів до формування перекладацької компетентності як основної складової професійної компетентності майбутніх філологів-германістів. На особливу увагу заслуговує формування компетентності в письмовому перекладі, оскільки зростають вимоги до точності перекладу науково-технічних, юридичних, економічних й інших спеціальних текстів. При цьому велике жанрове й тематичне розмаїття текстів вимагає від перекладача специфічних професійних знань, навичок і вмінь. Навчання письмового перекладу є необхідною умовою підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців. Недостатня розробленість методики навчання студентів письмового перекладу як особливого виду перекладацької діяльності може призводити до суперечностей між вимогами суспільства до якості перекладу та реальною готовністю майбутніх філологів-германістів до виконання поставлених завдань. Крім того, навчання перекладу майбутніх філологів-германістів має свої особливості і подекуди принципово відрізняється від професійної підготовки майбутніх перекладачів. Проте, як свідчить практика, у процесі формування перекладацьких навичок і вмінь подекуди відсутній системний характер, опанування теоретичними знаннями відбувається фрагментарно, а послідовність вивчення спеціальних перекладознавчих дисциплін іноді виглядає нелогічною. У період переходу до вивчення спеціальних дисциплін студенти починають відчувати труднощі у навчанні, отримують негативні результати, відчувають незадоволення, що призводить до втрати мотивації до навчання. Методика навчання намагається дати відповідь на поставлені питання, адже останнім часом з'явилось чимало робіт, присвячених проблемам навчання перекладу. При цьому залишається багато невирішених питань у галузі навчання різних видів перекладу, зокрема, на сьогоднішній день немає єдиного підходу щодо визначення етапів навчання письмового перекладу, що забезпечує послідовність формування перекладацьких навичок і вмінь у цьому виді перекладу. Саме тому вивчення питань послідовності формування перекладацької компетентності у письмовому перекладі, структурування змісту навчальних дисциплін і чіткіше формулювання цілей і завдань перекладознавчих дисциплін на різних етапах навчання потребує докладнішого розгляду й модернізації. Сукупність зазначених чинників зумовлює *актуальність* дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам навчання перекладу приділяли свою увагу Вербицька М. В., Гавриленко Н. М., Ганічева Т. В., Комісаров В. Н., Латишев Л. К., Міньяр-Белоручев Р. К., Сімкова І. О., Черноватий Л. М., Ширяев А. В., Neubert A., Horn-Helf B., Wills W. та ін. Теоретичні та методологічні положення щодо формування перекладацької компетентності у письмовому перекладі викладено в роботах вітчизняних і зарубіжних дослідників (Алексєєва І. С., Василенко Т. П., Королькова С. А., Максименко Л. О., Нечаєва В. В., Пасічник Т. Д., Рецкер Я. І., Стрілець В. В., Христолюбова А. А. й ін.). Науковців, зокрема, цікавлять такі проблеми: сутність письмового перекладу як виду мовленнєвої діяльності (В. В. Стрілець), аналіз методик навчання письмового перекладу (С. А. Мишко), система вправ для навчання майбутніх філологів письмового перекладу науково-технічних текстів (В. Д. Ігнатенко). Питанням навчання письмового перекладу присвячено низку дисертаційних досліджень: О. Є. Аксьонова (2006) висвітлює проблеми навчання письмового перекладу філологічних текстів та специфіку письмового перекладу як виду мовленнєвої діяльності,

Т. Д. Пасічник (2011) розробила методику навчання двостороннього перекладу комерційних листів, Н. І. Суханова (2013) запропонувала модель навчання письмового перекладу науково-технічного тексту на білінгвальній основі у технічних закладах вищої освіти, яка передбачає розвиток білінгвальних перекладацьких навичок і вмій у процесі виконання вправ з перекладу тексту. Наголошується на необхідності активізації фонових знань зі спеціальності при перекладі текстів. А. О. Христюлова (2013) розробила методику навчання студентів перекладацьких факультетів письмового перекладу текстів економічної тематики, яка ґрунтується на лінгвокраїнознавчому підході. Я. Г. Фабрична (2014) запропонувала модель організації навчання письмового двостороннього перекладу з використанням мовного портфеля (англійська й українська мови). С. Ф. Панов (2017) розкрив особливості підготовки майбутніх технічних перекладачів у контексті компетентнісного підходу. Однак, незважаючи на велику кількість досліджень, що з'явилися останнім часом, проблема навчання перекладу не вичерпана повною мірою, особливо в аспекті методики навчання письмового перекладу, що враховує послідовність формування спеціальних навичок і вмій.

Мета статті полягає у спробі визначення сучасного змісту етапів формування у майбутніх філологів-германістів компетентності в письмовому перекладі. Для вирішення поставлених завдань використовувався *комплекс науково-дослідницьких методів* (аналітичних, узагальнювальних, інтерпретаційних): вивчення й аналіз вітчизняних і зарубіжних джерел, узагальнення вітчизняного й зарубіжного досвіду вивчення проблем навчання письмового перекладу, спостереження за навчальним процесом.

Основні результати дослідження. Спираючись на аналіз наукової літератури, ми стверджуємо, що формування перекладацької компетентності – це багатоаспектний і комплексний процес, що визначається складністю структури перекладацької компетентності й особливостями професійної діяльності перекладача.

Асоціацією перекладачів України визначено стандарти професії в галузі письмового перекладу та кваліфікаційні вимоги до компетентності перекладача, зокрема: перекладач має бути компетентним у мовах, які він використовує під час перекладу (професійно володіти мовою початкового тексту й мовою перекладу), володіти спеціалізацією діяльності замовника, для якого виконує переклад; термінологією тематики мовами, використовуваними в перекладі. Для забезпечення якості перекладу передбачено, що до початку роботи над перекладом перекладач має з'ясувати у замовника необхідну інформацію щодо вихідного тексту (особливості написання власних імен і назв організацій, розшифровку скорочень, наявність корпоративної термінології замовника, довідкових матеріалів як допоміжних при перекладі, сфера діяльності та кінцева мета використання перекладу тощо). Обов'язковим етапом виконання письмового перекладу є його перевірка й редагування (Асоціація перекладачів України).

Серед науковців не існує єдиної думки щодо структури перекладацької компетентності. При цьому дослідники застосовують різні підходи до визначення її складових. Так, Т. В. Ганічева (2008) виділяє три компоненти перекладацької компетентності: предметний (фонові знання, тобто система базових понять відповідної галузі), мовний (лексична складова), професійно-технічний (фахові навички й уміння перекладу). На думку М. В. Рудної, сучасне розуміння перекладацької компетентності, ґрунтуючись на комунікативній компетентності, є комплексним інтелектуально-психологічним утворенням особистості, що характеризується здатністю людини до ефективного спілкування в різних сферах життєдіяльності, наявністю знань мовних і мовленнєвих норм, етикету, культурних особливостей, соціального досвіду й уміння використовувати ці знання відповідно до ситуації спілкування на основі знання іноземної мови. Дослідниця виокремлює дві складові перекладацької компетентності: мовну (лінгвістичну) складову, яка передбачає знання системи мови й правил її функціонування при іншомовній комунікації, та соціокультурну складову, яка ґрунтується на країнознавчій та лінгвокраїнознавчій компетенціях (Рудіна, 2017).

Переважає більшість учених пов'язують перекладацьку компетентність з переліком професійних завдань перекладача. Найобґрунтованішими складовими перекладацької компетентності видаються такі: 1) фахова компетентність (знання теорії перекладу та суміжних дисциплін (порівняльних лексикології, граматики й стилістики мов перекладу); усвідомлення норм обох мов, перекладацьких норм, що визначають вибір стратегії перекладу; володіння технікою перекладу; вміння професійно перекладати у межах одного або декількох жанрів і стилів письмового та/або усного перекладу; навички роботи з довідковими джерелами інформації, володіння інформаційними технологіями); 2) інтелектуальна компетентність (освіченість і здатність мобілізувати свої навички й уміння); 3) мовна компетентність (знання мовного матеріалу, вміння долати мовні труднощі при перекладі); 4) мовленнєва компетентність (особливе “перекладацьке” володіння мовами перекладу й оригіналу на рецептивному та продуктивному рівнях); 5) семантична компетентність (глибоке розуміння тексту; вміння зрозуміти та передати імпліцитну інформацію тексту оригіналу; володіння фоновими знаннями); 6) текстотвірна компетентність (вміння визначити тип тексту оригіналу, володіти перекладацькими прийомами збереження типологічних ознак тексту); 7) інтерпретаційна компетентність (здатність до “перекладацької” інтерпретації вихідного тексту) (Вовчанська, 2010).

Зважаючи на особливості професійної діяльності перекладача і кваліфікаційні вимоги, які висуваються до його знань, навичок і вмінь й особистісних якостей, слід розрізнити складові професійної компетентності перекладача: іншомовна комунікативна компетентність, комунікативно-мовленнєва компетентність рідною мовою, міжкультурна компетентність, загальнокультурна компетентність, соціально-психологічна компетентність, самоосвітня компетентність, власне перекладацька компетентність та спеціальна фахова компетентність, що передбачає володіння понятійно-категоріальним апаратом певної професійної сфери й відповідною системою термінів. У межах нашого дослідження зупинимося на питанні формування власне перекладацької компетентності.

Для реалізації мети нашої розвідки важливо визначити складові перекладацької компетентності майбутніх філологів-германістів. У контексті професійної діяльності філолога перекладацька компетентність визначається як володіння фахівцем відповідними знаннями, навичками й уміннями, які дають йому змогу діяти самостійно і відповідально у процесі виконання професійної діяльності (Кочубей, 2016, с. 193).

Аналіз різних підходів до структури перекладацької компетентності дав змогу визначити складові перекладацької компетентності майбутніх філологів-германістів у письмовому перекладі: базові (теоретичні знання щодо перекладу та формування на їх основі вмінь, необхідних для будь-якого виду перекладу); специфічні (знання, навички та вміння, необхідні для здійснення певного виду перекладу – письмового, послідовного, синхронного тощо); спеціальні (знання, навички й уміння, необхідні при перекладі текстів певного жанру та стилю (науково-технічних, ділових, художніх тощо) (Латышев & Провоторов, 1999, с. 8). До наведеного переліку варто додати вміння самостійного пошуку інформації, потреба в якій може виникати у процесі здійснення перекладу. Адже якщо студент опанував механізм пошуку інформації, він може його застосовувати у роботі з будь-якими текстами, термінами тощо, оскільки йдеться про принцип, що функціонує незалежно від конкретної ситуації (Рудіна, 2017, с. 64). Крім того, при здійсненні письмового перекладу, зокрема, науково-технічного тексту майбутній фахівець має вміти використовувати сучасні інформаційні технології як інструменти своєї діяльності, що дають йому змогу значно скоротити час на пошук словників, довідників, перекладацьких еквівалентів і відповідників, оформлення тексту перекладу відповідно до вимог замовника [2, с. 3]. В умовах обмеженої кількості навчальних годин, що відводяться на дисципліну “Практика перекладу”, оволодіння майбутніми філологами-германістами вміннями використовувати сучасні інформаційні технології, технології автоматизованого перекладу

тощо у процесі виконання перекладацьких завдань набуває особливого значення. А отже, до структури перекладацької компетентності майбутніх філологів у письмовому перекладі доцільно включити також інформаційно-технологічну складову.

Формування перекладацької компетентності відбувається в процесі поетапного набуття студентами знань, навичок і вмінь та максимально наближує навчальний процес до реальної професійної діяльності перекладача. На сьогоднішній день існують різні підходи до визначення етапів формування перекладацької компетентності. Узагальнимо у табл. 1 лише деякі з них у хронологічній послідовності, що дає можливість простежити розвиток наукового пошуку, провести порівняльний аналіз і дослідити етапи формування перекладацької компетентності в письмовому перекладі.

Таблиця 1

Визначення етапів формування перекладацької компетентності

Автор	Етапи формування перекладацької компетентності
Циган Л. В. (1992 р.)	1) підготовчий (доперекладацький) етап; 2) етап формування і/або вдосконалення перекладацьких навичок; 3) етап формування і розвитку перекладацьких умінь (Циган, 2012).
Алексеева І. С. (2006 р.)	1) етап орієнтування; 2) етап сприйняття і розуміння; 3) етап інтерпретації тексту; 4) етап реалізації висловлювання мовою перекладу (Алексеева, 2006).
Алферова Д. А. (2010 р.)	1) підготовка до перекладу іншомовного тексту; 2) розуміння та інтерпретація іншомовного тексту; 3) породження тексту перекладу та перевірка виконаного перекладу (Алферова, 2010, с. 7).
Черноватий Л. М. (2012 р.)	1) аналіз тексту оригіналу; 2) створення тексту перекладу; 3) редагування тексту перекладу (Черноватий, 2012, с. 128-129).
Михайленко О. А. (2014 р.)	1) доперекладацький; 2) текстовий аналітико-інтерпретаційний; 3) дотекстовий перекладацький; 4) текстовий перекладацький (Михайленко, 2014, с.145).
Ігнатенко В. Д. (2015 р.)	1) підготовчий; 2) основний (тренінговий), який вміщує три підетапи – формування навичок перекладу, формування вмінь перекладу та розвиток умінь редагування тексту перекладу (Ігнатенко, 2015).

Отже, переважна більшість науковців покладає в основу визначення етапів навчання письмового перекладу етапи перекладацької діяльності та завдання, що стоять перед перекладачем у процесі письмового перекладу. Тобто, функції, які виконує перекладач в ході своєї роботи, перекладацькі дії та їх послідовність досить чітко співвідносяться з основними етапами формування перекладацької компетентності. При цьому спостерігаються певні розбіжності щодо визначення як кількості етапів, так і їхнього змісту.

Розглянемо думки деяких дослідників щодо етапів навчання перекладу з метою визначення етапів формування у майбутніх філологів перекладацької компетентності у письмовому перекладі та уточнення їхнього змісту. Так, В. В. Алексеева, обґрунтовуючи методику навчання перекладу ділових листів, виділяє чотири етапи перекладацької діяльності, що визначають зміст етапів підготовки майбутніх фахівців: етап орієнтування (аналіз перекладацької ситуації, визначення національно-культурної специфіки тексту, особливостей плану змісту і плану вираження тексту); етап сприйняття і розуміння тексту (впізнати і декодувати зорові образи, нейтралізувати труднощі перекладу незнайомих слів, сегментувати текст відповідно до виділених смислових віх, забезпечити високу швидкість читання з широким охопленням змісту тексту, визначити специфіку організації тексту); етап інтерпретації тексту (визначити смислові зв'язки та структури тексту, подолати суб'єктивізм власного індивідуального сприйняття на процес

розуміння вихідного тексту, розуміти текст з метою подальшої трансляції на мову перекладу, врахувати можливі інтерпретації тексту перекладу адресатом); етап реалізації тексту мовою перекладу (оформити вторинний текст засобами мови перекладу шляхом підбору перекладацьких відповідників) (Алексеева, 2006, с. 11-12). Наведений перелік етапів перекладацької діяльності, на нашу думку, не відображає весь комплекс перекладацьких завдань. Зокрема, на заключному етапі роботи над текстом перекладу відбуваються його перевірка та корегування, а отже, до процесу навчання перекладу доцільно включити відповідний етап.

Л. М. Черноватий виділяє в процесі письмового (галузевого) перекладу три етапи (аналіз тексту оригіналу, створення тексту перекладу і його редагування), ретельно досліджує етап аналізу тексту оригіналу та наводить перелік навичок і вмінь, що формуються на цьому етапі, зокрема: вміння розуміти й аналізувати текст оригіналу, виділяти його найважливіші елементи, володіти предметними знаннями, використовувати довідкові джерела, розпізнавати потенційні перекладацькі проблеми, обирати стратегію перекладу (Черноватий, 2012, с. 128-129). Необхідним компонентом підготовки майбутніх філологів-германістів є опанування спеціальних теоретичних знань у галузі перекладознавства й інформаційних технологій, що передбачає відповідний етап теоретичної підготовки. А отже, до етапів навчання, безпосередньо пов'язаних з перекладацькою діяльністю, доцільно включити етап здобуття студентами теоретичних знань. Крім того, окремої уваги потребує тематична підготовка, що забезпечує успішну роботу в конкретній галузі перекладознавства (науково-технічній, культурознавчій, економіко-правовій тощо), а отже, на етапі теоретичної підготовки доцільно ознайомити студентів зі специфікою окремих галузей і галузевого перекладу.

О. А. Михайленко, досліджуючи етапи формування стратегічної компетенції перекладача, виділяє чотири етапи: доперекладацький (формування теоретичних знань, необхідних для здійснення перекладацької компетенції); текстовий аналітико-інтерпретаційний етап, спрямований на формування інтерпретаційних умінь на матеріалі тексту оригіналу (читання, інтерпретація й аналіз текстів мовою оригіналу з метою визначення комунікативної мети та засобів її досягнення в мові перекладу / оригіналу); дотекстовий перекладацький (формування навичок перекладу окремих фраз, речень, груп речень); текстовий перекладацький (формування вмінь перекладу цілісних текстів зі збереженням їхніх комунікативних цілей, що передбачає навчання плануванню перекладу, навчання власне перекладу та навчання контролю й коригування.) (Михайленко, 2014, с. 145). Така послідовність розвитку компетентності в письмовому перекладі загалом видається логічною, проте, на нашу думку, текстовий перекладацький етап потребує детальнішої конкретизації змісту й завдань. Крім того, контроль і коригування тексту перекладу є окремим етапом перекладацької діяльності, що передбачає формування специфічних навичок і вмінь, а отже, формування навичок і вмінь редагування тексту перекладу доцільно виділити в окремий етап навчання.

Вивчення наукових студій дає підстави зробити узагальнюючі висновки щодо етапів формування перекладацької компетентності у письмовому перекладі, що запропоновані науковцями на рівні дисертаційних досліджень, і визначити такі етапи формування у майбутніх філологів-германістів компетентності в письмовому перекладі: 1) етап теоретичної підготовки (здобуття студентами теоретичних знань у галузі перекладознавства й сучасних інформаційних технологій); 2) формування і розвиток навичок і вмінь аналізу вихідного тексту; 3) формування і розвиток навичок і вмінь створення тексту перекладу; 4) формування і розвиток навичок і вмінь редагування тексту перекладу. На кожному етапі формування перекладацької компетентності формуються певні навички та розвиваються вміння, проте у межах цієї статті важко навести їх вичерпний перелік.

У межах дослідження ми проаналізували основні підручники й навчальні посібники з перекладознавчих дисциплін, таких як "Теорія та практика перекладу", з метою визначення

відповідності навчально-методичного забезпечення зазначених дисциплін завданням формування у майбутніх філологів-германістів перекладацької компетентності у письмовому перекладі. Аналіз показав, що підручники орієнтовані на формування навичок і вмінь доперекладацького аналізу тексту (Брандес М. П., Провоторов В. І.), подолання граматичних труднощів перекладу й аналіз типових перекладацьких помилок (Крушельницька К. Г., Попов М. П., Кабаченко І. Л.), засвоєння теоретичних положень, аналіз перекладацьких помилок і виконання вправ з практичного опанування перекладацьких трансформацій (Латишев Л. К., Семенов А. П., Кияк Т. Р., Щигло Л. В.), формування уявлення про майбутню професію та ознайомлення з теоретичними основами перекладу (Алексеева І. С.), формування навичок перекладу ділових документів (Максимчук В. С., Смирнова К. Г.). Аналіз зазначених підручників і навчальних посібників свідчить про відсутність комплексного підходу до формування перекладацьких умінь: переважна більшість з них має вузьку тематичну спрямованість і ґрунтується на подоланні певних труднощів перекладу. За таких умов особливого значення набуває змістове наповнення програм перекладацької підготовки майбутніх філологів, адже основним документом навчально-методичного забезпечення дисципліни є робоча програма, що містить заплановані результати навчання, список рекомендованої літератури, інформаційні ресурси в мережі Інтернет тощо. Зважаючи на це, завданням викладача є забезпечення комплексного підходу до формування перекладацьких умінь і послідовності формування перекладацької компетентності.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Формування перекладацької компетентності – це багатоаспектний і комплексний процес, що визначається складністю структури перекладацької компетентності. Реалізація мети формування у майбутніх філологів-германістів компетентності в письмовому перекладі відбувається поетапно та передбачає: опанування спеціальних теоретичних знань в галузі перекладознавства й інформаційних технологій, що зумовлює необхідність виокремлення відповідного етапу теоретичної підготовки; формування навичок і розвиток умінь аналізу вихідного тексту, формування навичок і розвиток вмінь створення тексту перекладу; формування навичок та розвиток умінь редагування тексту перекладу. Основним завданням викладача є забезпечення комплексного підходу до формування перекладацьких вмінь і послідовності формування перекладацької компетентності. Подальші дослідження можуть бути пов'язані з вирішенням питань забезпечення комплексного підходу до формування перекладацьких умінь та реалізації інформаційно-технологічної складової перекладацької компетентності.

ЛІТЕРАТУРА

- Алексеева, В. В. (2006). *Методика обучения переводу деловых писем с листа (китайский язык)* (Кандидатская диссертация). Московский государственный лингвистический университет, Москва, Российская Федерация.
- Алферова, Д. А. (2010). *Модульное обучение переводу научно-технических текстов с использованием информационных технологий* (Автореферат кандидатской диссертации). Российский университет Дружбы народов, Москва, Российская Федерация.
- Асоціація перекладачів України. *Письмовий переклад: стандарти професії*. Взято з http://www.uta.org.ua/translation_standards.htm
- Вовчанська, М. Д. (2010). Зміст понять “компетенція” і “компетентність” у галузі методики навчання. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти, 17*, 23–29.
- Ганічева, Т. В. (2008). *Методика навчання майбутніх філологів усного англомовного двостороннього перекладу у галузі прав людини* (Автореферат кандидатської дисертації). Київський національний лінгвістичний університет, Київ, Україна.
- Ігнатенко, В. Д. (2015). Система вправ для навчання майбутніх філологів письмового перекладу науково-технічних текстів. *Іноземні мови, 2*, 26–36.

- Кочубей, О. С. (2016). *Психологічні чинники становлення перекладацької компетентності майбутніх філологів* (Кандидатська дисертація). Інститут психології ім. Г.С. Костюка НАПН України. Київ, Україна.
- Латышев, Л. К., & Провоторов, В. И. (1999). *Структура и содержание подготовки переводчиков в языковом вузе*. Курск: Изд-во РОСИ.
- Михайленко, О. А. (2014). Технологія формування стратегічної компетенції майбутніх перекладачів. *Наукові записки Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія: Педагогічні та історичні науки*, 122, 142-150.
- Рудіна, М. В. (2017). Перекладацька компетентність: Науково-теоретичний та методичний аспекти її формування у студентів-філологів як майбутніх фахівців. *Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах*, 36, 61-67.
- Черноватий, Л. М. (2012). Навчання письмового перекладу: навички та уміння етапу аналізу тексту оригіналу і вправи для їх формування. *Філологічні трактати*, 4(1), 126-131.
- Циган, Л. В. (2012). Особливості процесу формування фахової компетентності майбутніх перекладачів. *Мова і культура*, 15(8), 194-198.

References

- Alekseeva, V. V. (2006). *Metodyka obucheniya perevodu delovyykh pyses s lysta (kytayskiy iazyk) (Kandydatskaia dySSERTatsiia)*. Moskovskiy gosudarstvennyy lnhvysticheskiy unyversytet, Moskva, Rossyjskaia Federatsiia.
- Alferova, D. A. (2010). *Modul'noe obucheniye perevodu nauchno-tekhnicheskyykh tekstov s yspol'zovaniem ynformatsionnykh tekhnolohiy (Avtoreferat kandydatskoj dySSERTatsyy)*. Rossyjskiy unyversytet Druzhby narodov, Moskva, Rossyjskaia Federatsiia.
- Asotsiatsiia perekladachiv Ukrainy. Pys'movyy pereklad: ctandarty profesii. Vziato z http://www.uta.org.ua/translation_standards.htm
- Vovchans'ka, M. D. (2010). Zmist poniat' "kompetentsiia" i "kompetentnist" u haluzi metodyky navchannia. *Vykladannia mov u vyschykh navchal'nykh zakladakh osvity*, 17, 23-29.
- Hanicheva, T. V. (2008). *Metodyka navchannia majbutnikh filolohiv usnoho anhlovnoho dvostoronnoho perekladu u haluzi prav liudyny (Avtoreferat kandydats'koi dySSERTatsii)*. Kyiv'skiy natsional'nyy lnhvistychny unyversytet, Kyiv, Ukraina.
- Ihnatenko, V. D. (2015). *Systema vprav dlia navchannia majbutnikh filolohiv pys'movoho perekladu naukovu-tekhnichnykh tekstiv. Inozemni movy*, 2, 26-36.
- Kochubej, O. S. (2016). *Psykhologichni chynnyky stanovlennia perekladats'koi kompetentnosti majbutnikh filolohiv (Kandydats'ka dySSERTatsiia)*. Instytut psykhologii im. H.S. Kostiuca NAPN Ukrainy. Kyiv, Ukraina.
- Latyshev, L. K., & Provotorov, V. Y. (1999). *Struktura y sodержanye podhotovky perevodchykov v iazykovom vuze*. Kursk: Yzd-vo ROSY.
- Mykhajlenko, O. A. (2014). *Tekhnolohiia formuvannia stratehichnoi kompetentsii majbutnikh perekladachiv. Naukovi zapysky Natsional'noho pedahohichnoho unyversytetu im. M. P. Drahomanova. Serii: Pedahohichni ta istorychni nauky*, 122, 142-150.
- Rudina, M. V. (2017). *Perekladats'ka kompetentnist': Naukovo-teoretychnyj ta metodychnyj aspekty ii formuvannia u studentiv-filolohiv iak majbutnikh fakhivtsiv. Humanitarna osvita v tekhnichnykh vyschykh navchal'nykh zakladakh*, 36, 61-67.
- Chernovatyj, L. M. (2012). *Navchannia pys'movoho perekladu: navychky ta uminnia etapu analizu tekstu oryhinalu i vpravy dlia ikh formuvannia. Filolohichni traktaty*, 4(1), 126-131.
- Tsyhan, L. V. (2012). *Osoblyvosti protsesu formuvannia fakhovoi kompetentnosti majbutnikh perekladachiv. Mova i kul'tura*, 15(8), 194-198.